

През 2016 година в житните култури имаше бум на гъбните патогени

Автор(и): проф. д.с.н. Светослав Бобев, от Аграрния университет в Пловдив

Дата: 11.07.2016

Пшеницата и ечемикът имат сходни, но и различаващи се по своята етиология инфекциозни болести. През изминалия сезон (2015/2016) и по двете култури в страната доминираха гъбните прояви, като за някои от тях беше наблюдавана тенденция на задълбочаване и причиняване на щети в значими размери.

При пшеницата

Ризоктонийното гниене има в две основни прояви - кореново гниене (*Rhizoctonia solani*, *R. cerealis*) и петносване на влагалищата и стъблените основи, причинявано основно от *R. cerealis*. **Черното кореново гниене** (*Gaeumannomyces graminis* var. *tritici*) - симптомите на болестта отначало са сходни с тези, причинявани от други почвообитаващи патогени, но за тази проява е типично потъмняването на основите и наличието на тъмен мицел върху и в поразените тъкани. Предимно в края на вегетацията и след жътва, върху тъканите на стъблените основи се образуват и перитециите на гъбата.

Условията през втората половина на вегетацията бяха особено благоприятни и за развитието на две от ръждите по пшеницата - **кафявата ръжда** се развива с варираща значимост почти ежегодно в страната, докато **жълтата** се среща по-рядко, но тази пролет изненадата поради влажната и хладна пролет.

През изминалия сезон имаше много добри условия и за **септориозата** (*Septoria tritici*), която достигна флаговия лист при чувствителни сортове и пропуски във вегетационните третирания

При ечемика

доминираха пораженията от **мрежестите петна** (*Drechslera teres*) и доведоха да значимо петносване по листата. Несъмнено, болестта продължава да е водеща при тази култура и най-вероятно ще е така и през настоящия сезон.

Листният пригор (*Rhynchosporium secalis*) беше в групата на локално развиващите се гъбни заболявания, като неговото развитие най-често е последица от използване на заразени семена и пропуски в обеззаразяването им. Поради същите причини, на единични участъци имаше и прояви на **ленточна болест**

Опазването на пшеницата от посочените по-горе болести, както и от други потенциални прояви (жълто-кафяви петна, брашнеста мана), изисква постоянно наблюдение на посевите и предприемане на защитни мерки, съобразно конкретните епидемиологични ситуации. - сеитбообращение, здрав посевен материал, обеззаравяване на семената, устойчиви сортове. Сеитбата в точно определени срокове е от голямо значение. Ако растенията навлезат в зимния период в неподходящо фенологично състояние те са уязвими на към измръзване, а впоследствие и към инфекциозни болести. Подобна ситуация изисква посевите да се подхранят навреме и при наличие на гъбни болести да се определят моментите и продуктите за вегетационни третирания, като се отчита динамиката в развитието на всяка болест. Добър ориентир е принципният подход за две фунгицидни пръскания - първо третиране във фаза първо междувъзлие (едновременно с хербицид), а второто - в начало на изкласяване. Когато конкретната ситуация диктува промени, тази схема би трябвало да се адаптира, вкл. и чрез провеждането на трето пръскане за опазване на класовете (фузариоза, жълто-кафяви петна, черен зародиш).

При ечемика третиранията обикновено се диктуват от развитието на мрежестите петна. Особено важно е първото пръскане, което намалява инфекциозния натиск при налични поражения от есенно-зимния период, а при дъждовна пролет вероятно се налага и второ третиране, за да се избегне пригор на листата и значимо понижаване на добива, както и по-добър здравен статус на семената за посев.